

Sygn. akt II KO 35/18

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Małarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Andrzej Ryński

w sprawie **J. – P. H. P.**

ściganego z art. 401/1 Federalnego Kodeksu Karnego nr 3 Zjednoczonych
Emiratów Arabskich,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu bez udziału stron,
w dniu 11 września 2018 r.

dopuszczalności wznowienia z urzędu postępowania ekstradycyjnego
zakończonych postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 26 marca 2018 r., sygn. akt II AKz [...],

utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt VIII Kop [...],

p o s t a n o w i ł:

**1. pozostawić bez rozpoznania kwestię wznowienia z urzędu
postępowania ekstradycyjnego;**

**2. obciążyć Skarb Państwa wydatkami poniesionymi
w związku z rozpoznaniem sprawy.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W., postanowieniem z dnia 21 grudnia 2017 r., umorzył postępowanie w przedmiocie wydania J. – P. H. P. organowi Zjednoczonych Emiratów Arabskich w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego – z powodu nieobecności osoby ściganej na terytorium Polski (art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k.). Sąd Apelacyjny w [...], po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2018 r.

zażalenia obrońcy osoby ściganej, utrzymał w mocy pierwszoinstancyjne postanowienie.

Wobec zawartej w piśmie obrońcy osoby ściganej sugestii, że zapadłe w postępowaniu ekstradycyjnym orzeczenie obarczone jest bezwzględnymi uchybieniami z art. 439 § 1 k.p.k., przewodniczący właściwego wydziału Sądu Najwyższego skierował sprawę na posiedzenie, co nadało tok sprawie dotyczącej wznowienia postępowania z urzędu.

Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o nieuwzględnienie wniosku obrońcy osoby ściganej i jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wznowienie postępowania ekstradycyjnego z urzędu okazało się niedopuszczalne.

Przypominając, że wznowienie postępowania z powodu uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., możliwe jest wyłącznie z urzędu, a nie na wniosek strony (zob. uchwała SN z 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 6, poz. 48), co oznacza, że formuła rozstrzygnięcia sprawy zaproponowana przez prokuratora Prokuratury Krajowej była błędna (nie można wszak oddalić nieistniejącego w sensie prawnym wniosku), należało stwierdzić, że fundamentalny problem sprowadzał się *in concreto* do pytania, czy orzeczenie umarzające postępowanie w przedmiocie ekstradycji mieści się w kręgu postępowań podlegających wznowieniu z urzędu.

Zgadzając się z dotychczasową linią orzecznictwa, że niedopuszczalny jest wniosek o wznowienie – w oparciu o podstawę *propter nova* – prawomocnie zakończonego postępowania sądowego w przedmiocie dopuszczalności wydania osoby ściganej organom innego państwa, a więc wydania rozstrzygnięcia odnośnie dopuszczalności lub niedopuszczalności ekstradycji, jako że postanowienia w tej materii nie mają charakteru, do których odnosi się art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. postanowienie SN z 6 lutego 2014 r., III KO 82/13, OSNKW 2014, z. 6, poz. 51), i że ograniczenia wyżej wskazane nie mają zastosowania do wznowienia na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. (zob. postanowienie SN z 5 kwietnia 2017 r., III KO 112/16), warto wskazać, że obowiązująca ustawa karnoprocesowa daje możliwość wznowienia tylko postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem sądu,

przy czym wznowienie z powodu uchybień z art. 439 § 1 k.p.k. możliwe jest wyłącznie z urzędu (zob. postanowienie SN z 14 grudnia 2016 r., III KO 66/16). Innymi słowy, orzeczenia podlegające uchyleniu w drodze wznowienia postępowania – na wniosek lub z urzędu – muszą odznaczać się dwiema podstawowymi cechami: muszą uzyskać prawomocność i muszą kończyć postępowanie sądowe.

Orzeczenie umarzające postępowanie ekstradycyjne ze względu na nieprzebywanie osoby ściganej w granicach Rzeczypospolitej Polskiej nie sposób zaliczyć do zbioru rozstrzygnięć nieodwoływalnych, czyli takich, które nie można ani uchylić, ani zmienić w ramach zwykłego postępowania. W każdej chwili, w razie pojawienia się osoby ściganej na terenie Polski, takie orzeczenie, jako nieaktualne i pozbawione racji bytu, może zostać uchylone, a w jego miejsce może zapaść inne, np. merytorycznie ustosunkowujące się od wniosku państwa obcego. Dlatego też trudno tu mówić, że analizowane postanowienie jest prawomocne w sensie formalnym. Trwałość tego orzeczenia działa nadto tylko w granicach podstawy umorzenia (w niniejszej sprawie jest nią nieobecność osoby ściganej w Polsce), a zatem i hipotetyczne założenie o jego prawomocności materialnej nie wytrzymuje krytyki. Siłą rzeczy, skoro zapadłe postanowienie umarzające postępowanie ekstradycyjne nie spowodowało trwałego przekształcenia sytuacji prawnej J. – P. H. P., to okoliczność ta jest wystarczającym powodem, aby potraktować je jako niepodlegające kontroli w trybie wznowienia postępowania. Zbyteczne w świetle powyższej konstatacji stały się rozważania wiążące się z zakresem ocenianego postanowienia, który dotyczył kwestii autonomicznej, usytuowanej niejako na marginesie ewentualnego i mogącego mieć miejsce w obcym państwie zasadniczego procesu karnego (zob. postanowienie SN z 22 stycznia 2015 r., III KO 95/14).

Ponieważ sprawa we właściwym trybie skierowana została na posiedzenie „w celu zbadania istnienia przesłanek do wznowienia postępowania z urzędu”, Sąd Najwyższy zdecydował, stosownie do art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k., o pozostawieniu bez rozpoznania kwestii wznowienia z urzędu postępowania w przedmiocie wydania osoby ściganej Zjednoczonym

Emiratom Arabskim. O wydatkach poniesionych w związku z rozpoznaniem sprawy orzeczono po myśli art. 638 k.p.k.